

فصل دوم

اعداد جمعی

(*двое-десятеро, оба, обе*)

Семеро одного не ждут

اعداد جمعی دلالت بر جمع دارد و به مفهوم کل است:

двое студентов, трое братьев, четверо детей, шестеро котят, двое кроссовок, трое очков.

جدول ۲۴.

اعداد اصلی (Сколько?)	پسوندها	اعداد جمعی (Сколько?)
<i>два</i>	-o- -e-	<i>двое</i>
<i>три</i>	-o- -e-	<i>трое</i>
<i>четыре</i>	-er- -o-	<i>четыре</i>
<i>пять</i>	-er- -o-	<i>пятеро</i>
<i>шесть</i>	-er- -o-	<i>шестеро</i>
<i>семь</i>	-er- -o-	<i>семеро</i>
<i>восемь</i>	-er- -o-	<i>восемь</i>
<i>девять</i>	-er- -o-	<i>девятеро</i>
<i>десять</i>	-er- -o-	<i>десятеро</i>

در زبان روسی اعداد جمعی تنها از اعداد یکان اول ساخته می‌شوند.

اعداد جمعی شامل: *двое, трое, четверо, пятеро, шестеро, семеро*

восемь, девятеро, десятеро؛ و همچنین دو واژه *оба* و *обе* می‌باشند.

۱. اعداد جمعی، اعداد مشتقی هستند که از اعداد اصلی یکان اول (از ۲ تا ۱۰)

ساخته شده‌اند: *двое* و *трое* از اعداد *два* و *три* با کمک پسوندها *-o-* و *-e-* ساخته شده‌اند؛ و

۷ عدد باقیمانده: *четыре, пятеро, шестеро, семеро, восьмеро, девятеро*

десятеро از اعداد *десять, девять, восемь, семь, шесть, пять, четыре*

کمک پسوند *-er(o)* حاصل گردیده‌اند. در عدد جمع *четверо* قبل از پسوند، *-e* قرار می‌گیرد و عدد جمع *восьмеро* نیز علامت نرمی (*b*) به جای واکه *-e* در ریشه خود دارد.

الف) درست‌نویسی و تلفظ اعداد جمعی

۱. اعداد *двое*، *трое* و *обе* به حرف *-e* ختم می‌شوند.

۲. اعداد *четверо*، *пятеро*، *шестеро*، *семеро*، *восьмеро* و *девятеро*

десятеро به حرف *-o* ختم می‌شوند.

۳. عدد *оба* به حرف *-a* ختم می‌شود.

ب) ضربه در اعداد جمعی بر روی هجای اول قرار می‌گیرد

дво́е، *тро́е*، *че́тверо*، *пя́теро*، *ше́стеро*، *се́меро*، *во́сьмеро*، *де́вятеро*، *де́сятеро*، *оба*، *обе*.

تمرین ۱۸۶. اعداد جمعی جدول ۲۴ را بخوانید.

تمرین ۱۸۷. اعداد جمعی را بخوانید. با مشخص کردن هجای اول ضربه‌دار،

شکل صحیح تلفظ واژه را رعایت کنید.

الف) اعداد دو هجائی:

двое، *трое*، *оба*، *обе*;

ب) اعداد سه هجائی:

четверо، *пятеро*، *шестеро*، *семеро*، *восьмеро*;

ج) اعداد چهار هجائی:

девятеро، *десятеро*.

اعداد جمعی غیر از *оба* و *обе* دارای جنس و شمار نیستند و مانند صفات در شمار

جمع صرف می‌شوند.

☑ توضیح دستوری. اعداد جمعی غیر از *оба* و *обе* تنها می‌توانند با اجزای سخن

که در زیر آمده‌اند ترکیب شوند:

۱. با اسامی‌ای که بیانگر جنس مذکر و جنس مشترک اشخاص می‌باشند:

двое мужчин، *трое лётчиков*، *четверо инженеров*، *семеро путешественников*، *пятеро учёных*، *шестеро сирот*.

و همچنین با اسامی *люди* و *лица*، *дети*

четверо детей، *двое известных лиц*، *трое людей*.

(اعداد جمعی با اسامی ای که بیانگر شخص جنس مؤنث باشند ترکیب نمی‌شوند و این‌گونه اسامی تنها با اعداد اصلی به کار می‌روند، به عنوان مثال: *двое братьев / два брата* — اما: *две сестры*.)

۲. با اسامی ای که به صورت صفت درآمده‌اند^۱: *двое учащихся, трое больных*.

۳. با اسامی ای که به حیوانات نابالغ یا بچه حیوانات اشاره دارند:

шестеро котят, семеро козлят, трое медвежат.

(اعداد جمعی با اسامی ای که به حیوانات بالغ اشاره دارند، به کار نمی‌روند:

(три медведя, четыре коровы, пять быков, шесть кошек, семь коз.)

۴. با ضمائر شخصی به خصوص هنگامی که صحبت از اشخاص جنس مذکر باشد. ضمناً ضمیر در ترکیب با اعدادی که در پادژ فاعلی (И.п.) قرار دارند، نه تنها می‌توانند مانند اسامی در پادژ اضافه جمع (Р.п.мн.ч.) قرار گیرند (*нас было четверо*), بلکه می‌توانند در پادژ فاعلی (И.п.) هم به کار روند:

Мы двое знаем об этом; Вы шестеро выполните эту работу; Все пятеро уехали в Петербург.

۵. اعداد جمعی با اسامی غیرجانداری که شکل مفرد ندارند (اسامی همیشه جمع)

به کار می‌روند:

двое часов, трое очков, четверо брюк, пятеро суток.

اعداد جمعی در ترکیب با این‌گونه اسامی تنها در پادژ فاعلی (И.п.) و مفعولی (В.п.)، جایی که اعداد جمعی (*двое, трое, четверо*) را نمی‌توان جایگزین اعداد اصلی نمود، مورد استفاده قرار می‌گیرند. در سایر پادژهای فرعی اعداد اصلی را نیز می‌توان به کار برد: *двое суток* اما: *двум суткам, двух суток* و غیره.

۶. در ترکیب با اسامی غیرجانداری که بیانگر اشیاء جفت هستند، اعداد جمعی تنها

به تعداد جفتها اشاره دارند: *двое рук — одна пара рук, трое кроссовок — три*

пары кроссовок

علاوه بر آن، اعداد جمعی در معنای اسم هم به اشخاص جنس مذکر و هم مؤنث

می‌توانند اشاره کنند:

۱. در ادامه به جای عبارت «اسامی ای که به صورت صفت درآمده‌اند»، از عبارت «اسامی صفتی»

استفاده خواهیم کرد.

В комнате живут трое: моя сестра и две её однокурсницы. Семеро одного не ждут (ضرب‌المثل).

اعداد جمعی در معنای مجموع و کل چیزی نیز می‌باشند:

За все время прошли два мальчика (به‌طور جداگانه) — *Прошли двое мальчиков* (با یکدیگر);

اما در نظر داشته باشید فقط:

Прошли также две женщины и три девочки.

نکته. در اسامی‌ای مانند *часы*، *очки*، *ножницы*، *брюки* و *джинсы*؛ و همچنین، اسامی‌ای که به اشیاء جفت اشاره دارند، مانند *туфли*، *ботинки* و *кроссовки* ترکیب واژه *пара* با اعداد اصلی معمول‌تر است:

две пары очков, три пары брюк, четыре пары кроссовок.

مقایسه کنید:

Я не могу всё делать сам, у меня не двое рук / не две руки (не две пары рук).

— *Но я не сделал бы так, будь у меня много брюк, а у вас ни одной пары. Я бы дал вам две, пожалуй — три пары даже; хотя три пары брюк нельзя надеть сразу!* (М. Г.).

اعداد جمعی با دیگر اسامی‌ای که به پدیده‌های غیرجاندار اشاره دارند، به کار نمی‌روند. در صورت لزوم برای بیان تعداد آنها به صورت یک مجموعه مشخص از بین چیزهای دیگر از واژه *штука* استفاده می‌شود:

Мне нужны яблоки и апельсины. Дайте, пожалуйста, пять штук яблок и четыре штуки апельсинов.

در میان اعداد جمعی اعداد *двое*، *трое* و *четверо* بیش از همه کاربرد دارند.

اعداد جمعی *пятеро*، *шестеро* و *семеро* کاربرد کمتری داشته و به‌طور کلی

برای نامیدن اشخاص و حیوانات نابالغ از آنها استفاده می‌کنند:

пятеро братьев; нас было семеро; сказка «Волк и семеро козлят».

در اغلب موارد به جای استفاده از اعداد جمعی *пятеро* تا *семеро* از اعداد اصلی

استفاده می‌کنند:

пять, шесть суток; двое ножниц;

اما:

двое суток

و نیز:

семь пар ножниц, двое сапог — шесть пар сапог.

از نظر دستوری اعداد جمعی شباهت بسیاری به اعداد اصلی دارند: آنها نیز، جنس و شمار نداشته و به پرسش *сколько?* پاسخ می دهند.

اعداد جمعی برخلاف اعداد اصلی الف) از نظر ساختار محدود و ساده‌اند؛ ب) در شمارش مورد استفاده قرار نمی گیرند؛ ج) غیر مشتق هستند. از آنها اعداد ترکیبی ساخته نمی شود. در صورت لزوم برای بیان تعداد ترکیبی برخی پدیده‌ها که فقط به صورت اسامی ای که همیشه در شکل جمع به کار می روند، هستند، از اعداد اصلی ترکیبی (پیوندی) به همراه واژه‌هایی مانند *штука* و *пара* و غیره استفاده می کنیم:

Мы купили двадцать три штуки часов-секундомеров; Для спортсменов нашей группы нужны двадцать две пары кроссовок и двадцать три пары коньков. В спортивном лагере они пробудут двадцать пять дней (=суток).

تمرین ۱۸۸. با کمک اعداد جمعی و یا اعداد اصلی عبارت بسازید. همه شکل‌های ممکن یک عبارت را بنویسید. واژه‌ها را ضربه گذاری کنید. گروه‌واژه‌ها را بخوانید. با مشخص کردن هجای ضربه‌دار، تلفظ دقیق و صحیح واژه‌ها را رعایت کنید. همچنین به پیوستگی تلفظ کلمات در گروه‌واژه‌ها دقت کنید.

Два или двое (мальчик, девочка, дети, юноша, девушка, ребёнок), три или трое (часы, джинсы, сутки, преподаватель, студент, студентка), четыре или четверо (человек, люди, год, котёнок, очки, письмо, отдыхающий, учащийся), пять или пятеро (медвежонок, козлёнок, ребята, рубль, ножницы, кроссовки, парикмахерская).

تمرین ۱۸۹. ترکیب گروه‌واژه‌ها با اعداد جمعی و اصلی را بنویسید. واژه‌ها را ضربه گذاری کنید و بخوانید. با مشخص کردن هجای ضربه‌دار در واژه‌ها، شکل صحیح تلفظ و پیوستگی تلفظ آنها را در گروه‌واژه‌ها رعایت کنید. توضیح دهید در چه مواردی فقط اعداد جمعی، و یا فقط اعداد اصلی و یا هر دو دسته از اعداد کاربرد دارند.

Двое мужчин — две артистки; два / оба брата — две / обе сестры; три аспиранта — трое аспирантов; четыре сына — четверо сыновей; пятеро суток — пять дней; четыре волка — четверо волков; три поросёнка — трое поросят; шестеро цыплят — шесть недель; семеро козлят — семь месяцев; трое джинсов — двое брюк — три пары джинсов и две пары брюк.

تمرین ۱۹۰. جملات زیر را بخوانید. با مشخص کردن هجای ضربه‌دار در واژه‌ها، عبارات ایتالیکی اعداد جمعی را در ترکیب با اسامی، صفات و ضمائر به شکل صحیح تلفظ کنید. به شکل گزاره توجه کنید.

1. На берегу реки стояло *трое молодых людей*. 2. На скамейке в парке сидели и разговаривали *три женщины*. 3. В автобусе вошли *две женщины*. С ними было *четыре детей*. 4. В семье моего друга *трое мужчин и четыре женщины: две пожилые и две молодые девушки-студентки*. 5. Эти *пятеро друзей* в выходные дни всегда ходили в походы. 6. В этой конференции участвовало *десятеро москвичей*. 7. У нашей кошки родилось *шестеро котят*. 8. У наших родителей *нас было четверо*. А у моего брата *двое мальчиков и две девочки*. 9. «Трое» — это повесть М. Горького. Мой друг посоветовал мне прочитать эту повесть.

تمرین ۱۹۱. با انتخاب اعداد مناسب داخل پرانتز، جملات را بنویسید و اسامی را در شکل مناسب صرف کنید.

1. В деревне у дома крестьянина стояли (*два / двое, кони*) и (*три / трое, телега / повозка*). 2. Метель продолжалась (*два / двое, сутки*). 3. (*Четыре / четверо, друзья*) собирались пойти в туристический поход на (*три / трое, сутки*). 4. (*Шесть / шестеро, подруги*) приехали из деревни в город поступать в университет.

☑ توضیح دستوری. اعداد جمعی *оба* و *обе* با سایر اعداد جمعی تفاوت دارند:

۱. دارا بودن جنس:

оба здания, *оба* университета, *обе* книги;

۲. ترکیب با اسامی مذکر و مؤنث:

оба мальчика, *обе* девочки;

۳. با اسامی جمعی که هیچ‌گاه شکل مفرد ندارند، مانند *джинсы*, *очки*, *часы*

ترکیب نمی‌شوند.

۴. عدد اصلی مانند خود را که بتواند همان تعداد را برساند، ندارند. مقایسه

کنید: *два друга* یا *двое друзей* اما فقط: *оба друга*.

۵. ترکیب با اسامی‌ای که بیانگر جفتهای غیر همجنس (супруги, родители)

هستند: *оба супруга, оба родителя*.

تمرین ۱۹۲

الف) با استفاده از اعداد و اسامی داده شده عبارت بسازید. در چه مواردی شما فقط از اعداد جمعی و یا فقط از اعداد اصلی استفاده می‌کنید؟ در چه مواردی می‌توان از اعداد *оба* و *обе* استفاده کرد؟

1) 4 — врач, артистка, товарищ; 2) 3 — мы, электрик, техник, рабочий;
3) 5 — лисёнок, щенок, собака, лошадь; 4) часы, очки, сутки; 5) 2, оба, обе —
стол, кресло, туфли; 6) 7 — девушка, мальчик, дети; 7) 8 — билет, ножницы,
туфли; 8) ученик, студентка; 9) 10 — марка, письмо, кресло; 10) 2, оба, обе —
прямая, столовая, парикмахерская; 11) 3 — мужчина, женщина, ребёнок.

ب) در صورت امکان اعداد جمعی را با اعداد اصلی جایگزین کنید.

Двое мужчин; трое ребят; четверо суток; пятеро ботинок; шестеро коньков; семеро альпинистов; трое брюк; семеро козлят; трое туфель; оба рассказа; двое дверей; обе ручки; оба окна; обе собаки; восьмеро туристов; девятеро детей; десятеро мальчиков; оба мальчика; обе девочки; оба ребёнка.

تمرین ۱۹۳. جملات زیر را بخوانید. توجه داشته باشید که اعداد *оба* و *обе*

همیشه در ترکیب جملات بعد از عبارتی می‌آیند که در آنها اعداد اصلی *два/две* به کار رفته است.

1. У меня две подруги. Обе они учатся в университете. 2. Моя старшая сестра живёт в Москве, а двое наших младших братьев живут с родителями на родине. Оба брата школьники. 3. Двое моих друзей очень любят математику. Оба они мечтают учиться на математическом факультете. 4. На письменном столе лежат две тетради. Обе эти тетради нужны мне для работы. 5. Есть в Москве площадь трёх вокзалов. На одной стороне площади находится один вокзал — Казанский, на другой стороне — два вокзала: Ленинградский и

Ярославский. Оба они разместились почти рядом. Между ними небольшое здание станции метрополитена. 6. В Москве есть два замечательных театра: Большой театр и Малый театр. Оба они находятся в центре Москвы на Театральной площади. 7. Моя комната очень светлая: в ней два окна, и оба они выходят на юг. 8. В аудитории сидело двое студентов. Оба они что-то читали и писали. 9. Девушка не могла открыть дверь: обе руки у неё заняты.

تمرین ۱۹۴. با کمک اعداد و ارقام داخل پرانتز به پرسشهای هم صحبت خود پاسخ دهید. در صورت امکان در پاسخهای خود از اعداد جمعی استفاده کنید. در جواب به سؤالات مانند نمونه به پاسخهای مختلف اشاره کنید.

نمونه:

— Сколько было детей у Александра Сергеевича и Натальи Николаевны Пушкиных? (4: 2 и 2). — У Александра Сергеевича и Натальи Николаевны Пушкиных было **четверо детей: два сына / двое сыновей и две дочери.**

1. — Сколько детей было у родителей Антона Павловича Чехова? (6: 5, сын и 1, дочь).
2. — Сколько братьев и сестёр было у Антона Чехова? (4, брат, и 1, сестра).
3. — Сколько детей было у родителей Александра Пушкина? (3: 2, сын, 1, дочь).
4. — Сколько детей было у прадеда А.С. Пушкина Абрама Ганнибала? (7: 4, сын и 3, дочь).
5. — Сколько студентов обычно бывает на уроке русского языка? (5: 3, девушка; 2, юноша).
6. — Сколько родственников у вашего друга? (2, дедушка, 2, бабушка, 3, дядя, 4, тётя).

تمرین ۱۹۵. جملات زیر را بنویسید. اسامی، صفات و ضمائر داخل پرانتز را در شکل مناسب صرف کنید. پایانه‌های صرفی گزاره‌های فعلی را تکمیل کنید.

1. На этаже был... (2, большая квартира). В них жил... (4, мой старый друг).
2. В коридоре на коврике лежал... большая собака Джина и (5, её маленький щенок).
3. Прошл... уже (2, сутки), а наша кошка и её (3, котёнок) не появлял... .
4. На остановке мы вошли в автобус: там уже сидел...

(4, пожилой человек). 5. Мы опоздали на занятие. (3, студентка) уже пересказал... текст. 6. Около дома в садике играл... (2, мальчик и 3, девочка). 7. На экзамене присутствовал... (3, преподаватель и 2 аспирант).

نکته. اعداد جمعى مى توانند بدون اسامى هم به کار روند. و این تنها زمانى است که صحبت از افراد و اشخاص باشد:

Нас было четверо, а их — трое.

تمرین ۱۹۶. مانند نمونه با استفاده از اعداد جمعى به پرسشهای زیر پاسخ دهید.

نمونه:

- Сколько человек сидело на скамейке в парке? (4)
- В парке на скамейке сидело четверо.

1. — Ваши друзья были на концерте. Сколько их там было? (3)
2. — Вы с родителями отдыхали летом на юге. Сколько вас там было? (4)
3. — На берегу реки играли дети. Сколько их было? (5)
4. — На собрании были не только преподаватели, но и студенты. Сколько человек было на собрании? (5, 10)
5. — У моей бабушки были сыновья (3) и дочери (3). Сколько было детей у бабушки?

تمرین ۱۹۷. تفاوت عبارات زیر را مشخص کنید. با استفاده از عبارات مشخص شده جمله بسازید.

Двое кроссовок — две пары кроссовок.

Две перчатки — две пары перчаток — обе перчатки.

Трое брюк — три пары брюк.

Двое джинсов — две пары джинсов — обе пары джинсов.

Четыре носка — две пары носков.

Два сапога — оба сапога — пара сапог.

Две пары сапог — четыре сапога.

Одна пара носков — два носка — оба носка.

Два ботинка — оба ботинка — две пары ботинок.

Двое тапочек — две пары тапочек — обе тапочки.

صرف اعداد جمعی

اعداد جمعی *двое* تا *десятеро* مانند صفات در شمار جمع صرف می‌شوند: *двое* و *трое* مانند صفات جمعی که بن نرم دارند، و سایر اعداد جمعی مانند صفاتی که بن سخت دارند، صرف می‌شوند.

جدول ۲۵.

Падеж	2	3	4	7	9
И.п.	двое	трое	четверо	семеро	девятиро
Р.п.	двоих	троих	четверых	семерых	девятерых
Д.п.	двоим	троим	четверым	семерым	девятерым
В.п.	مانند <i>И.п.</i> یا <i>Р.п.</i>				
Т.п.	двоими	троими	четверыми	семерыми	девятерыми
П.п.	(о) двоих	(о) троих	(о) четверых	(о) семерых	(о) девятерых

الف) درست‌نویسی و تلفظ اعداد جمعی *двое* تا *десятеро* در پادژهای مختلف
 ۱. در پادژ مفعولی (В.п.)، اسامی غیرجاندار در ترکیب با اعداد جمعی *двое* تا *десятеро* مانند پادژ فاعلی (И.п.)؛ و اسامی جاندار در ترکیب با اعداد جمعی مانند پادژ اضافه (Р.п.) هستند.

۲. در پادژهای فرعی، پایانه صرفی اعداد جمعی *двое* تا *десятеро* مانند پایانه صرفی صفات در شمار جمع می‌باشد:

- در پادژ اضافه *-их* (*двоих, троих*), *-ых* (*четверых — десятерых*);
- در پادژ متممی *-им* (*двоим, троим*), *-ым* (*четверым — десятерым*);
- در پادژ همراهی *-ими* (*двоими, троими*), *-ыми* (*четверыми — десятерыми*);
- در پادژ حرف اضافه *-их* (*двоих, троих*), *-ых* (*четверых — десятерых*).

ب) ضربه در اعداد جمعی *двое* تا *десятеро* در پادژهای مختلف
 در پادژ فاعلی (И.п.) (و پادژ مفعولی مانند فاعلی) ضربه در اعداد جمعی *двое* تا *десятеро* بر روی هجای اول قرار می‌گیرد.

در سایر پادژها ضربه در اعداد جمعی *двое* تا *десятеро* بر روی پایانه صرفی قرار می‌گیرد:

двои́х — четверы́х, дво́им — четверы́м, дво́ими — четверы́ми, (о) двои́х — (о) четверы́х.

تمرین ۱۹۸. اعداد *двое* تا *десятеро* صرف شده را بخوانید. با مشخص کردن هجای ضربه‌دار در واژه‌ها، شکل صحیح تلفظ آنها را رعایت کنید.

الف) اعداد دو هجائی با ضربه بر روی هجای اول:

дво́е, трое́;

ب) اعداد دو هجائی با ضربه بر روی هجای دوم:

двои́х, трои́х, дво́им, трои́м;

ج) اعداد سه هجائی با ضربه بر روی هجای اول:

четы́ро, пяте́ро, ше́стеро, се́меро, восьме́ро;

د) اعداد سه هجائی با ضربه بر روی هجای دوم:

дво́ими, трои́ми;

ه) اعداد سه هجائی با ضربه بر روی هجای سوم:

четы́рых — четы́рым, пяте́рых — пяте́рым, шесте́рых — шесте́рым, семере́рых — семере́рым, восьмере́рых — восьмере́рым;

و) اعداد چهار هجائی با ضربه بر روی هجای سوم:

четы́рыми, пяте́рыми, шесте́рыми, семере́рыми, восьмере́рыми;

ز) اعداد چهار هجائی با ضربه بر روی هجای چهارم:

десяте́рых — десяте́рым, девяте́рых — десяте́рым;

ح) اعداد پنج هجائی با ضربه بر روی هجای چهارم:

десяте́рыми, девяте́рыми.

تمرین ۱۹۹. ترکیب اعداد *двое*، *трое*، *четыре*، *пятеро*، *шестеро*، *десятеро* و *девятиро*، *восьмеро*، *семеро* ضربه‌دار در واژه‌ها، شکل صحیح تلفظ و پیوستگی تلفظ آنها را در گروه‌واژه‌ها رعایت کنید.

У двоих детей, у пятерых студентов, к трои́м мальчикам, к двоим товарищам, двоих котят и троих щенят, не спал четы́ро суток, пятеро учеников, шесте́рым дочерям, от десяти́рых детей, у троих пассажиров, к четы́рым большым, о семере́х детях, о восьмере́х юношах.

تمرین ۲۰۰. جملات زیر را بخوانید. عبارات ایتالیکی اعداد جمعی در ترکیب با اسامی و صفات را به شکل صحیح تلفظ کنید.

1. Вчера наша группа посмотрела фильм «Трое в лодке, не считая собаки». 2. В той аварии было ранено *пятеро подростков*. 3. Зал был почти пустой. Только впереди сидело *десятеро пожилых людей*, справа — *трое ребят*, в середине — *пятеро*, и в предпоследнем ряду — *двое студентов*. 4. Фильм «*Семеро смелых*» рассказывает о простых людях, их труде и борьбе за счастье. 5. Сегодня позвонил друг и сказал, что он придет с *четырьмя своими друзьями*. 6. У *шестерых моих знакомых* уже есть последняя модель компьютера. 7. К *семерым туристам* уже присоединились ещё *трое студентов*, и теперь в группе — *десятеро туристов*.

تمرین ۲۰۱. مانند نمونه به پرسشهای زیر پاسخ کامل دهید. با مشخص کردن هجای ضربه‌دار در واژه‌ها، شکل صحیح تلفظ و پیوستگی تلفظ آنها را در گروه‌واژه‌ها رعایت کنید.

نمونه:

В 9 часов на урок пришло двое студентов. Через 10 минут пришла ещё одна студентка. — Сколько студентов было вчера на уроке? — *Вчера на уроке было трое студентов.*

1. У кошки было шестеро котят. Одного котёнка мы подарили соседям — Сколько котят осталось у кошки? 2. У *десятерых туристов* было три палатки. В первых двух палатках разместились *шестеро туристов*. — Сколько туристов поселилось в третьей палатке? 3. У наших соседей *семеро детей*. Три маленькие дочки ходят в детский сад. Остальные дети учатся в школе. — Сколько детей учатся в школе? 4. У *пяти сестёр* по два сына. — Сколько сыновей у *пяти сестёр*? 5. Автобус останавливался уже три раза. На каждой остановке выходило по три человека. — Сколько человек уже вышло из автобуса?

تمرین ۲۰۲

الف) با استفاده از اعداد جمعی و یا اعداد اصلی از ۲ تا ۱۰ (*три — трое — три пары ، два/две — двое — две пары*)

очки, часы) از فروشنده بخواهید که очки, часы, перчатки, шорты, туфли, кроссовки, джинсы, ножницы بدهد یا بفروشد.

ب) با استفاده از اعداد جمع و یا اصلی از ۲ تا ۱۰ (два/две — двое) (четыре — четверо три — трое) بگوئید که شما چگونه کارآموزی ۲۴ روزه

تابستانی را می گذرانید. از عبارات زیر می توانید استفاده کنید.
(в вашей группе 7 девушек и 10 юношей; вы будете работать и отдыхать: кататься на водных лыжах, на лодках, ходить на дискотеки, ...)

صرف اعداد *оба* و *обе*

اعداد *оба* و *обе* مانند صفات دارای بن نرم در شمار جمع، صرف می شوند.

جدول ۲۶.

Падеж	مذکر و خنثی	مؤنث
И.п.	оба	обе
Р.п.	обоих	обеих
Д.п.	обоим	обеим
В.п.	оба, обоим	обе, обеим
Т.п.	обоими	обеими
П.п.	(об) обоим	(об) обеим

الف) درست نویسی و تلفظ اعداد *оба* و *обе* در پادزهای مختلف

۱. در پادزهای فرعی اعداد *оба* و *обе* فقط در واكۀ ضربه دار ریشه *-o/-e-* (*обоим — обеим, обоими — обеими*) از یکدیگر متمایزند.
۲. اعداد *оба* و *обе* دارای پایانه های صرفی یکسان می باشند: در پادز اضافه (Р.п.) و حرف اضافه (П.п.) پایانه صرفی *-их*؛ در پادز متممی (Д.п.) *-им*؛ و در پادز همراهی (Т.п.) *-ими* دارند.

ب) ضربه در اعداد *оба* و *обе* در پادزهای مختلف

۱. ضربه در اعداد *оба* و *обе* در پادز فاعلی (И.п.) و پادز مفعولی (В.п.) مانند فاعلی بر روی هجای اول قرار می گیرد.

۲. ضربه در اعداد *оба* و *обе* در پادزهای فرعی بر روی هجای دوم قرار می‌گیرد: در پادز اضافه (Р.п.) و حرف اضافه (П.п.) به شکل *обоих* و *обеих*؛ در پادز متممی (Д.п.) به شکل *обоим* و *обеим*؛ در پادز همراهی (Т.п.) به شکل *обими* و *обими* صرف می‌شوند.

تمرین ۲۰۳. اعداد *оба* و *обе* صرف شده را بخوانید. با مشخص کردن هجای ضربه‌دار، واژه‌ها را به شکل صحیح تلفظ کنید.

الف) اعداد دو هجائی با ضربه بر روی هجای اول:

оба, обе;

ب) اعداد سه هجائی با ضربه بر روی هجای دوم:

обоих, обеих, обоим, обеим;

ج) اعداد چهارهجائی با ضربه بر روی هجای دوم:

обими, обими;

تمرین ۲۰۴. ترکیب داده شده اعداد *оба* و *обе* با اسامی را بخوانید. با مشخص کردن هجای ضربه‌دار در واژه‌ها، شکل صحیح تلفظ آنها را رعایت کنید. همچنین به پیوستگی تلفظ کلمات در گروه‌واژه‌ها دقت کنید.

1. Оба студента, обе студентки, оба преподавателя, обе преподавательницы, оба депутата, обе девушки, нет обоих студентов, вижу обеих студенток, сказал обеим студенткам, с обоими депутатами, с обеими студентками, об обеих девушках, об обоих преподавателях.

2. Оба шкафа, обе тумбочки, оба стола, обе лампы, оба компьютера, оба дисплея, обе мыши / мышки, на обоих шкафах, на обоих столах, на обоих дисплеях, с обеими мышками, коврики для обеих мышек, к обеим тумбочкам, держать обеими руками.

تمرین ۲۰۵. عبارات زیر را ابتدا به صورت شفاهی و سپس به صورت کتبی صرف کنید. با مشخص کردن هجای ضربه‌دار در واژه‌ها، شکل صحیح و پیوستگی تلفظ آنها را در گروه‌واژه‌ها رعایت کنید.

Оба соседа, обе подруги, оба здания.

نکته. اعداد *оба* و *обе* زمانی به کار می‌روند که از قبل مشخص باشد صحبت از

преподаватель дал более сложное задание. 10. (*Все три/трое, студенты нашей группы*) пригласили на концерт. 11. Студенты в (*эти две/двое, группы*) хорошо подготовил... к экзаменам. В (*обе группы*) экзамены начнут... завтра. 12. (*Эти пять/пятеро, студенты*) уже побывал... в (*оба, музыкальные театры*).

تمرین ۲۰۸. برای پاسخهای زیر پرسش بسازید و آنها را بنویسید.

1. — ...?
— Да, *оба великих поэта*, А.С. Пушкин и М.Ю. Лермонтов, родились в Москве.
2. — ...?
— Нет, у А.С. Пушкина было четверо детей.
3. — ...?
— Нет, у А.С. Пушкина было не двое братьев.
4. — ...?
— Да, в сказке А.С. Пушкина рассказывается о трёх сёстрах-девицах.
5. — ...?
— Да, четверо студентов получили на экзамене пятёрки.
6. — ...?
— Да, на встрече с писателем мы говорили о четырёх его замечательных произведениях.
7. — ...?
— Нет, нас всего там было пятеро.

تکالیف پایانی

تکلیف ۱. با استفاده از اطلاعات داده شده نام نویسنده و ژانر ادبی آثار زیر را

بنویسید.

- 1) «Трое»; 2) «Трое в лодке, не считая собаки»; 3) «Оба лучше».

کلمات راهنما:

Рассказ английского комедийного писателя; повесть русского писателя; рассказ русского писателя. М. Горький (1868-1936); Джером Клапка (1859-1927); А.П. Чехов (1860-1904).

تکلیف ۲. بگویید که از عبارات روسی زیر چه می‌فهمید. در چه مواردی می‌توانیم از آنها استفاده کنیم؟

Где двое, там третий лишний. Подписываться под чем-либо обеими руками. Положить кого-либо на обе лопатки. Смотреть в оба. Хромать на обе ноги.

تکلیف ۳. ضرب‌المثلها و امثال روسی زیر را بخوانید. از آنها چه می‌فهمید؟ در چه مواردی می‌توان آنها را به کار برد؟

Семеро одного не ждут. В гору-то семеро тащить, а с горы и один столкнёт. До драки двое похваляются, а после драки — один. Из одного два сделаешь — оба окоротишь. Горе на двоих — полгоря, радость на двоих — две радости.

تکلیف ۴. گفتگوهای زیر را بخوانید و با استفاده از اعداد جمعی به پرسشها پاسخ دهید.

Нина и Катя — сёстры.

Нина: — У меня двое братьев.

Катя: — У меня два младших брата.

Скажите, сколько детей в семье?

تکلیف ۵. بخوانید، تکرار کنید، حدس بزنید و کنترل کنید.

1. Двое идут, двое несут, один говорит. Что это?

2. Хоть и крошка осьминог,

Но имеет восемь ног.

Сколько нужно пар сапог

Чтоб обулся осьминог?

(4, пара; 2, рука; 2, нога; 1, язык)